

La Serra de Cap de Costa

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: La Serra de Cap de Costa
Emplaçament A la ctra. BV-4131 prop del km 12 agafar camí direcció sud-est i seguir 1,4 km aprox.

Coordenades:

Latitud: 41.98108
Longitud: 1.87327
UTM Est (X): 406659
UTM Nord (Y): 4648289

Classificació

Número de fitxa 08175 - 159
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Popular Contemporani Modern
Segle XIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Observacions protecció: BCIL
Número inventari IPA 3676
Generalitat i altres inventaris
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.:08174A002000150000HM
Fitxes associades:
[La Immaculada de Cal Vidal](#)
Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero
Data de registre de la fitxa: dl., 07/03/2011 - 01:00

Descripció

Masia de grans dimensions, situada a l'extrem de l'altiplà que forma la serra anomenada precisament de Cap de Costa. Consta de diverses edificacions independents: casa dels amos, casa dels masovers, església i diversos coberts. El cos principal és de planta més o menys rectangular, amb un cos sortint a la façana nord que forma angle recte amb l'era de la casa, feta amb lloses. La part més antiga és al costat sud-est i posteriorment fou ampliada amb un cos que mira cap a la vall, al sud-oest, amb una galeria formada per quatre arcs al pis superior. La construcció és feta a base de murs de maçoneria de pedra carejada i cantoneres de carreus. La coberta és de teula àrab a dues vessants amb el carener perpendicular a la façana principal, orientada al nord, amb ràfec de dues filades mixtes. Les obertures, de distribució molt irregular, son resoltes amb llindes, brancals i escopidors de pedra. A la façana sud hi ha un llarg balcó amb barana metàl·lica que s'estén a tota la planta pis. L'accés a la masia és fa mitjançant dues portes al nord: una principal d'arc de mig punt de dovelles i l'altra amb llinda de pedra. A la façana nord hi ha un cobert amb un gran portal d'arc de mig punt. És l'última construcció adossada a la masia (de l'any 1872 segons una inscripció).

Al nord hi ha la casa dels masovers: una construcció del segle XVIII força homogènia. La façana, orientada al sud-est, té portal adovellat i balcó amb baranes. Consta de planta baixa més pis i sotacoberta, i té annexats un cobert amb grans arcades que servia de corral i, a llevant, l'antiga pallissa. Aquesta construcció és anterior a la masoveria ja que, en el seu interior, presenta unes grans arcades actualment tapiades. En una situació intermèdia hi ha la construcció de l'església, de principis del segle XIX. A la façana sud de l'església hi ha un mur fet l'any 1915 amb un portal que tancava el recinte. Antigament per aquest portal sortia el camí que anva cap a Puig-reig. Al nord-oest del recinte hi ha altres coberts independents i una tina.

Observacions:

Inscripció a la llinda d'un portal del recinte de la masoveria: 1690. Dovella de l'arc del cobert adossat a la masia: 1872.

La masia conserva l'arxiu familiar i un interessant fons bibliogràfic

Història

La masia de la Serra és documentada des del segle XIII com una de les propietats alodials del terme del castell de Puig-Reig que no va dependre mai dels Templers ni Hospitalers, senyors del terme casteller fins al segle XIX. La documentació del segle XV dóna testimoni de l'existència de la masia de la Serra de Cap de Costa. Els propietaris portaven el cognom Serra i es troben documentats des del final del segle XV. Al final del segle XVI adopten el cognom Serra de Cap de Costa o Capdecosta, i van participar activament en el desenvolupament de la vida econòmica del poble de Puig-Reig dutant tota l'època moderna i contemporània, tot i que al final del segle XVIII els propietaris del mas perden el cognom Serra a causa d'un casament de la pubilla. La prosperitat econòmica possibilità les successives ampliacions de la gran casa pairal: ampliacions a finals del segle XVII (llindes del 1670), construcció de la masoveria al segle XVIII i a principis del segle XIX (1815) es beneïa la capella. Durant el segle XVII i XVIII els hereus d'aquesta casa foren batlles dels Hospitalers i acumularen un gran patrimoni a Puig-Reig i al Solsonès. Entre d'altres, l'heretat va arribar a posseir els masos de Vila-rasa, les Comes, la Quar (al terme de La Quar) o el mas Obradors (a Navàs). Ja al segle XX aquest patrimoni es va anar perdent, a l'època en què Josep Vilanova i Corominas (avi dels actuals propietaris) va muntar una serradora i una farinera a Puig-reig i els negocis van ocasionar importants pèrdues.

El primer amo de la Serra de Cap de Costa que ja signa amb el nom complert és Jaume, que mort el 1610. Els fills de Jaume, i de la seva esposa Joana, es fan dir i signen com a Joan Serra de Cap de Costa, pagès,

Pere i Jaume, àlies Fontfilmera per què es va casar amb Àngela Sala filla de Gaspar Sala, hereu i amo de Fontfilmera. És un altre cas doncs d'afegir un re3nom al cognom per evitar confusions. El cognom Serra de Capdecosta es va perdre com a tal a finals del s. XVIII quan va morir l'últim hereu, Joan, deixant a la seva filla i pubilla Rosa el mas i totes les propietats. A partir d'aleshores diferents pubilles i els seus respectius marits, van aportar diferents cognoms, primer Corominas, i després Vilanova, però la masia es continuà anomenant de la mateixa manera, nom que es conserva fins a l'actualitat.

La documentació conservada per la família, i mes concretament els testaments i els capítols matrimonials són els que han fet possible reconstruir l'arbre familiar d'una manera completa des del s. XVI fins a l'actualitat, un arbre que comença amb Pere Joan Serra, documentat en 1497 i el 1553, i que s'allarga més de 15 generacions. El primer tret rellevant es el fet de que la família va perdre el cognom de Serra a finals del segle XVIII, fruit de la successió de dues pubilles (Jaume Serra de Capdecosta (?-1610), Joan Serra de Capdecosta (?-1637), Francesc Serra de Capdecosta, Joan Serra de Capdecosta i Sabés (1679-1739), Ramon Serra de Capdecosta i Sabés (1687-1769), Joan Serra de Capdecosta i Canudas (1748-1819), Rosa Serra de Capdecosta i Salipota (1774-?), Maria Antònia Coromines i Serra de Capdecosta), però la casa va mantenir, com hem explicat, el seu nom.

Bibliografia

GALERA, S., OLLER, J., RIERA, M.A. , SERRA, R. (1986). Els Hospitalers al Berguedà a l'època moderna, L'EROL núm, 15.

SERRA, R. (1982). Aproximació a la història de Puig-reig, Manresa

Francesc SERRA: "La Serra de Capdecosta: genealogia d'una família berguedana", a L'EROL núm. 80, Berga 2004.

VV.AA. (1994). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

SERRA, R (2010). La masia de la Serra de Cap de Costa; apunts històrics (inèdit)

http://ca.wikipedia.org/wiki/La_Serra_de_Cap_de_Costa

